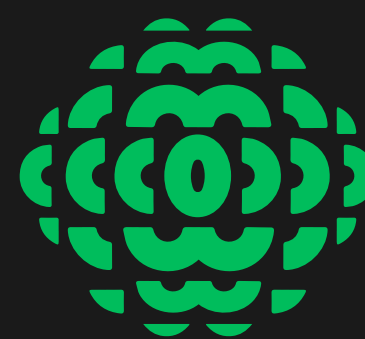

Vodič za aktivizam

Svetski dan cerebralne
paralize

6.10.

OBRATI NAM SE ZA POMOĆ
contact@worldcpday.org

PRATI NAS NA DRUŠTVENIM
MREŽAMA
[@worldcpday](https://www.instagram.com/worldcpday)

Sadržaj

Principi	03
Zašto je aktivizam važan	04
Šta ti možeš da uradiš	05
Činjenice o CP	10
Odakle da počneš / Kome da se obratiš?	13

Principi

Mi imamo reč

Ljudi sa CP su govornici, a ne predmet razgovora.

Osnaživanje > inspiracija

Veličanje ljudi sa CP, a ne sažaljevanje.

Počni od sebe i svog okruženja

Svi mogu da učestvuju, na način koji im odgovara.

Povezivanje umesto sukobljavanja

Edukacija putem pozivanja, a ne izazivanja osećaja stida.

Zašto je aktivizam važan

Podizanje svesti je važno zato što predstavlja prvi korak ka promeni, ma koliko mala ili velika ta promena bila. Što smo svesniji nekog problema ili kolektivnog izazova, utoliko ćemo biti uspešniji u njegovom rešavanju.

Upravo je to uloga aktivizma i upravo u tome leži njegov značaj. Aktivizam je važan sledeći korak ka delovanju. Kada smo podstaknuti da delujemo, možemo da vidimo šta je moguće i otkrivamo da smo sposobni da oblikujemo naš život i našu budućnost. Delovanjem pokazujemo svetu šta sve možemo kada se ujedinito u borbi za isti cilj.

**KATY GAASTRA, OSNIVAČ
ORGANIZACIJE „CEREBRAL PALSY STRONG”**

@cerebralpalsystrong

Aktivizmom pokazujemo da nam je stalo. Aktivizmom možemo nešto da postignemo. Aktivizmom možemo nešto zaista da promenimo.

Zalaganje za sebe i druge ljude sa cerebralnom paralizom daje mi snagu da uradim sve što je u mojoj moći da svet postane bolje mesto za ljude sa invaliditetom — priču po priču, razgovor po razgovor, kontakt po kontakt.

Hajde da na ovaj Svetski dan cerebralne paralize postignemo još više tako što ćemo usmeriti našu energiju na aktivizam i založiti se za nas i našu zajednicu.

Počni jednim malim činom. Potom uradi više, ako možeš.

Svaki čin, mali ili veliki, pomaže nam da stvorimo svet u kom se ljudi sa CP vide i čuju, svet koji uključuje ljude sa CP.

Ove godine prelazimo sa podizanja svesti na delovanje.
Ti biraš kako.

Oglasi se

Ako imaš 5 minuta i telefon, to je dovoljno za početak.

- ✓ Napiši poruku svojim rečima i objavi je na društvenim mrežama
- ✓ Upotrebi naše šablone za slike ili priče kako bi pokazao/la zašto ti je stalo
- ✓ Objavi sliku sa jednim od naših okvira za CP
- ✓ Pošalji glasovnu poruku u tvoju porodičnu WhatsApp grupu
- ✓ Dodaj „#WorldCPDay” u svoju biografiju

“

Ponosan (ponosna) sam na to što sam deo zajednice ljudi sa CP. Zalažem se za svet koji vidi našu vrednost, koji sluša naš glas, koji uklanja prepreke na koje nailazimo. ❤️ #WorldCPDay

”

PREDLOG OBJAVE

Započni razgovor

Uključi druge. Aktivizam možeš da započneš pitanjem.

- ✓ Koristi naš vodič „Kako da ispričaš svoju priču”
- ✓ Ispričaj svoju priču na času ili je ispričaj članovima svog tima ili grupe
- ✓ Podeli video-snimak ili citat osobe sa CP
- ✓ Razgovaraj sa detetom, starijom osobom ili kolegom o tome šta je CP
- ✓ Pitaj prijatelja: „Šta znaš o CP?”

“

Živim sa CP na jedinstven način –
želiš li da čuješ više o tome?

”

PRIMER ZA ZAPOČINJANJE RAZGOVORA

Bori se za promene

**Udruži se sa drugim aktivistima. Kaži šta imaš.
Neka tvoj glas dobije odjek.**

- ✓ Pošalji pismo lokalnom rukovodiocu (imamo šablon za to)
- ✓ Sakupi potpise za peticiju o lokalnom problemu
- ✓ Oformi grupu koja će se sastati sa licem koje donosi odluke
- ✓ Objavi svoju priču u lokalnim novinama ili zajednici
- ✓ Udruži snage sa drugim aktivistima u svom okruženju

“

Ovim putem tražimo od [ministra/
gradonačelnika/itd.] da poboljša
pristup obrazovanju deci sa
cerebralnom paralizom. Inkluzija
nije opciona, ona je pravo.

PRIMER ZAHTEVA

”

Saveti

Ne treba ti dozvola da počneš.

Tvoje delovanje može biti diskretno, lično, onlajn ili javno.

Ne moraš da govoriš u ime svih. Prosto подели svoju priču.

**Zajednica ljudi sa CP broji oko 50 miliona ujedinjenih.
Kada kažeš nešto, znaj da govoriš zajedno sa još mnogo ljudi.**

Ključne činjenice i statistički podaci o CP

Šta je CP?

- Cerebralna paraliza je najčešći doživotni fizički invaliditet na globalnom nivou. *IZVOR: [PETERSON 2024](#)
- Cerebralnu paralizu izaziva oštećenje mozga tokom trudnoće, u vreme porođaja ili tokom prve dve godine života.
- Cerebralna paraliza prevashodno utiče na pokretljivost, telesni stav i koordinaciju. Međutim, ona se dovodi u vezu i sa sekundarnim oboljenjima, kao što su epilepsija, različiti poremećaji ponašanja i intelektualne poteškoće. Ljudi sa cerebralnom paralizom takođe mogu imati poteškoća sa komunikacijom, ishranom, vidom i sluhom.
*IZVOR: [ROSENBAUM, 2007](#)
- Cerebralna paraliza se kod svakoga ispoljava različito i iziskuje stalnu zdravstvenu i rehabilitacionu podršku prilagođenu svakoj osobi.

Ključne činjenice i statistički podaci o CP

Kakav je globalni status CP?

- **Rasprostranjenost:** Procenjuje se da u svetu ima oko 50 miliona* ljudi sa cerebralnom paralizom, kao i oko 350 miliona roditelja, negovatelja i članova porodice na koje CP direktno utiče.
*IZVOR: [CIEZA 2021](#)
- **Rasprostranjenost:** Sa opadanjem smrtnosti dece u zemljama niskih i srednjih prihoda, raste broj dece sa invaliditetom, uključujući i cerebralnu paralizu, što stvara dodatni pritisak na zdravstvene, obrazovne i sisteme socijalne zaštite. *IZVOR: [SUMON 2024](#)
- **Pristup uslugama:** U mnogim zemljama niskih prihoda, preko 80 % dece sa cerebralnom paralizom nema pristup bilo kakvim vidovima rehabilitacije ili intervencije, što je globalni neuspeh kojim je milionima ljudi uskraćena mogućnost da se kreću, uče i napreduju. *IZVOR: [AL IMAM 2021](#), [JAHAN 2021](#)
- **Uskraćeno pravo na obrazovanje:** U mnogim zemljama niskih prihoda, više od dve trećine dece sa cerebralnom paralizom nema bilo kakav pristup formalnom obrazovanju. *IZVOR: [JAHAN 2021](#)

Ključne činjenice i statistički podaci o CP

Kakav je globalni status CP?

- **Jednakost polova i zdravlje majke**
  - Briga o detetu sa invaliditetom odražava se na porodicu, naročito na majku, a posledice su narušeno zdravlje, niža primanja i manje učešće u radnoj snazi. *IZVOR: [TONMUKAYAKUL 2018](#)
  - Majke: Unapređenje zdravlja majki i porođajne nege može da spreči neke slučajeve cerebralne paralize. Ipak, milioni žena još uvek nemaju pristup osnovnim uslugama. *IZVOR: [BADAWI 2020](#)
- **Kasna intervencija:** Kada deca sa CP u uslovima niskih resursa dobiju pristup rehabilitaciji, to često bude znatno kasnije nego što se preporučuje, što se negativno odražava na ishode i kvalitet života.
- **Propuštene prilike:** Na globalnom nivou, deca sa CP suočavaju se sa nejednakim pristupom najosnovnijim uslugama – rehabilitaciji, obrazovanju i inkluziji, uprkos tome što postoje jasni dokazi da ove usluge poboljšavaju ishode.
- **Smrtnost:** Iako se globalna stopa smrtnosti za decu mlađu od 5 godina spustila ispod 4 %, deca sa teškom cerebralnom paralizom suočavaju se sa rizikom koji je i do pet puta veći, pri čemu često umiru od uzroka koji se mogu sprečiti, kao što su neuhranjenost i infekcija. *IZVOR: [UNICEF 2023](#); [BLAIR ET AL., 2019](#); [GLM-CPR](#)

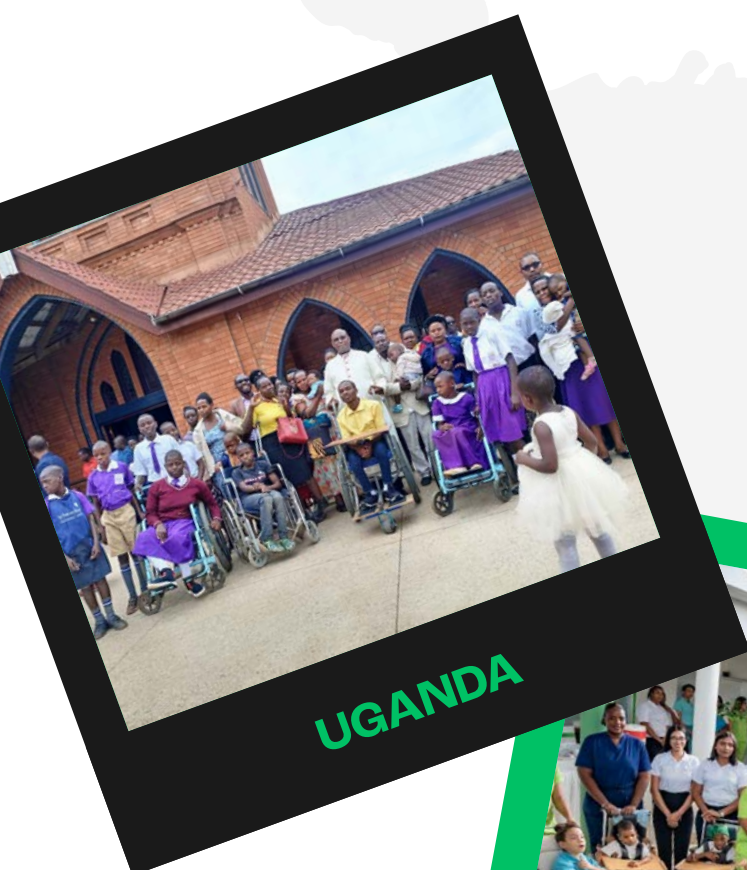
Kome da se obratiš?

Upotrebi svoj glas tamo gde je to najpotrebnije – u tvom okruženju.

Ne treba ti velika platforma. Zajedno će naš glas imati veliki odjek.

Aktivizam možeš da počneš jednim razgovorom – sa nekim koga već poznaješ.

To je moć tvoje sfere uticaja.

UGANDA

POLJSKA

INDIJA

BANGLADEŠ

SVETA LUCIJA

DOMINIKANSKA REPUBLIKA

VIJETNAM

NEPAL

Šta je sfera uticaja?

To su svi sa kojima možeš da razgovaraš, da se povežeš, koje možeš da inspirišeš – upravo sada. Tu spadaju:

tvoja porodica

tvoji prijatelji i tvoja zajednica

tvoji učitelji, nastavnici ili kolege

zdravstveni radnici sa kojima dolaziš u kontakt

lokalni rukovodioci ili osoblje škole

ljudi koji te prate na društvenim mrežama

Razmisli koga poznaješ

Pomoću ove jednostavne aktivnosti razmisli na koga možeš da utičeš

Grupa	Koga poznaješ u ovoj grupi?	Šta bi mogao/la da im kažeš ili поделиš sa njima?
Porodica	[npr. moja tetka, moj brat]	Podeli video-snimak, započni čet, ispričaj svoju priču
Prijatelji	[npr. grupa mog odeljenja, moja WhatsApp grupa]	Objavi sliku, započni razgovor o CP
Zdravstvene ustanove/škola/posao	[npr. fizioterapeut, nastavnik, menadžer]	Pitaj ih da se pridruže Svetskom danu CP ili da podele materijale
Zajednica	[npr. crkvena grupa, udruženje osoba s invaliditetom, omladinski klub]	Pozovi ih da podrže ili održe diskusiju
Društvene mreže	[npr. Facebook prijatelji, pratioci]	U objavama koristi #UniquelyCP i prenesi svoju poruku

Kako možeš da utičeš na njih?

Razgovor

„Hej, želim da ti ispričam nešto o tome šta CP znači za mene.”

Deljenje na društvenim mrežama

Objavi priču, sliku ili citat ili ih pošalji u privatnoj poruci

Pozivanje

Pitaj ih da podrže tvoj aktivizam, da podele tvoje objave, da se pridruže grupi

Edukacija

Podeli video-snimak, podkast ili naš dokument „Činjenice o CP”

Zahtev za delovanje

Pitaj nekoga da se obrati rukovodiocu, podrži peticiju ili prisustvuje događaju

Vrsta uticaja

Primeri

Svetki dan
cerebralne paralize

6.10.

Obrati nam se za pomoč

contact@worldcpday.org

Društvene mreže

@worldcpday

